

Stockholm den 1 oktober 2025

R-2025/1488

Till Socialdepartementet

S2025/01299

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 27 juni 2025 beretts tillfälle att yttra sig över utkast till lagrådsremiss Ett mer träffsäkert och korrekt bostadsbidrag.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har ingen erinran mot förslagen i utkastet till lagrådsremiss.

Advokatsamfundet har dock synpunkter i vissa delar, vilka framgår nedan.

Synpunkter

Allmänt

Baserat på den problematik som finns med nuvarande system, välkomnar Advokatsamfundet den förändring och modernisering som nu föreslås. Förutsättningarna för en reform av systemet har förbättrats genom att arbetsgivardeklarationer på individnivå numera införts för hela arbetsmarknaden, vilket möjliggör tillgång till tillförlitlig information. Det är numera möjligt att få information om enskilda personers månatliga inkomst, vilket gör det möjligt att fastställa både aktuella och historiska inkomster. Antalet återbetalningsskyldiga och den därmed sammanhängande skuldsättningen väntas därmed att minska. Förfarandet förenklas och blir tydligare för den enskilde, och konstruktionen av bostadsbidraget blir mer träffsäkert. Advokatsamfundet ställer sig positivt till detta.

Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken 97 kap 30 §

Enligt förslaget om en ny paragraf ska det finnas en spärr som innebär att bostadsbidraget inte lämnas till barnfamiljer, om hushållet har haft inkomster som uppgår till minst 516 000 kr, eller om hushåll utan barn har haft inkomster som uppgår till minst 190 000 kr. I spärregeln ska inkomster avse sådana inkomster av tjänst som har redovisats i arbetsgivardeklarationer och förenklade arbetsgivardeklarationer för de tolv första månaderna i en period om tretton månader närmast före den månad som bostadsbidraget avser. Om det är fråga om makar eller sambor ska beloppet gälla för dem tillsammans.

Spärregeln i månadssystemet syftar till att hindra personer som i närtid har haft höga inkomster att få bostadsbidrag. Advokatsamfundet ser i sig positivt på förslaget om en spärregel, men vill i detta sammanhang belysa den fråga som gäller personer som drabbats av sjukdom, skada eller olycksfall. Personer som kan ha rätt till ersättning i form av till exempel sjukpenning, sjukersättning och livränta från Försäkringskassan, liksom rätt till ersättning för inkomstförlust från kollektiva försäkringar och försäkringsbolag. Det hör till vanligheten att det tar tid innan beslut fattas och ersättning betalas ut. Försäkringsbolag har långa handläggningstider och det tar tid innan förutsättningar är sådana att ersättning kan fastställas och betalas ut. Det kan således betyda att den ersättningsberättigade får vänta länge på sin ersättning och att denna sedan betalas ut som ett engångsbelopp retroaktivt. Det gäller till exempel sjukersättning, livränta och ersättning för inkomstförlust.

I skattehänseende finns möjlighet för den skattskyldige att begära särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst hos Skatteverket. Inkomsten hänförs till rätt år och lindrar skatteeffekten för den enskilde. I systemet med bostadsbidrag saknas liknande möjlighet. Kontantprincipen gäller, trots att ersättningen ifråga avser dåtida perioder.

Med den föreslagna spärregeln riskerar ersättningsberättigade och skadelidande som erhåller retroaktiv ersättning som engångsbelopp att drabbas, vilket framstår som missvisande. Advokatsamfundet anser att denna fråga borde beaktas och utredas vidare.

Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken 97 kap 13 g §

Enligt förslaget om denna nya paragrafs första stycke ska ett tillägg till månadsinkomsten göras med en tolfte del av 15 % av den sammanlagda förmögenheten som överstiger 100 000 kr. Det är fråga om ett tillägg till den bidragsgrundande inkomsten.

Advokatsamfundet vill uppmärksamma frågan om hur förmögenhet som består av ersättning från exempelvis försäkringsbolag ska behandlas. Det kan röra sig om skattefri ersättning, s k ideell ersättning, som utgår som ersättning för lyte och men eller medicinsk invaliditet. Sådan ersättning utbetalas till en skadelidande som drabbats av bestående skada och funktionsnedsättning. Ersättning utges när invaliditetstillstånd inträtt, i regel tidigast ett år efter skadan. Ersättningen utbetalas som ett skattefritt engångsbelopp. Beloppets storlek baseras antingen i enlighet med försäkringsvillkor eller på skadeståndsrättslig grund utifrån invaliditetsgrad och ålder.

Ersättningen som nämns ovan är att jämföra med den ideella ersättning som undantas enligt lagförslaget till 3 a § lagen (1999:332) om ersättning för steriliserade i vissa fall, 2 § lagen (2005:466) om beräkning av inkomstprövade socialförsäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade, 16 § lagen (2016:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvårdande av barn och unga i vissa fall, samt 10 § lagen (2018:162) om statlig ersättning till personer som har fått könstillhörighet fastställd i vissa fall.

I de lagar som nämns ovan föreslås att den som beviljats ersättning enligt nämnda lagar, det vill säga liknande de skattefria ersättningar som utgår från försäkringar, till ett visst belopp ska undantas vid beräkning av förmögenhet och tillägg till bidragsgrundande inkomst.

Advokatsamfundet anser att det finns skäl att närmare utreda om försäkringsersättning av det slag som anges ovan ska inräknas i den förmögenhet som beaktas vid beräkningen av bidragsgrundande inkomst eller om sådan ersättning bör undantas.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander